

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Курсант 2-го курсу 210 н.г. Синоверський А.І.

Науковий керівник: викладач кафедри кримінального права Олійник О.С.

Розбудова України як правової держави обумовила затвердження курсу гуманізації кримінального закону загалом, що в свою чергу сприяло теоретичній розробці проблемних питань звільнення від відбування покарання.

У кримінально-правовій доктрині дослідження інституту звільнення від відбування покарання неповнолітніх здійснювали такі вчені як М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, П.В. Хряпінський, А.І. Дольова, Х.Х. Кадарі, І.І. Карпець, О.О. Книженко, О.М. Костенко, А.О. Клевцов, Г.М. Мінковський, С.Л. Останець, М.Ф. Савін, А.В. Савченко, Е.А. Саркісова та інші.

Водночас, в теорії кримінального права окремі аспекти звільнення від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх й досі залишаються дискусійними. Потребують переосмислення передумови, підстави та умови застосування даного інституту.

На нашу думку, призначаючи покарання неповнолітньому, суд повинен врахувати більш широке коло обставин, ніж призначенні покарання особі, яка вчинила злочин після досягнення повноліття.

КК України передбачає такі умови звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням:

- 1) неповнолітній засуджений до покарання у виді позбавлення волі на строк не більше п'яти років;
- 2) суд дійде висновку про можливість виправлення неповнолітнього без реального відбування визначеного йому покарання.

Що ж стосується підстав звільнення неповнолітнього від відбування покарання з випробуванням, то варто зазначити, що підставами є обставини справи, що характеризують суспільну небезпечність вчиненого злочину й суспільну небезпечність особи, яка вчинила його.

Так виходячи з вищесказаного такий науковець як А.О. Клевцов виділив такі групи неповнолітніх, до яких застосовується звільнення від відбування покарання з випробуванням:

1) особа, яка вчинила злочин вперше всупереч попередньої позитивної поведінки і зразковою поведінкою довела своє виправлення. Під час іспитового строку така особа повністю виконує покладені на неї судом обов'язки, не вчиняє правопорушень та злочинів і після закінчення іспитового строку позбувається судимості;

2) особа, яка вперше вчиняє тяжкі або особливо тяжкі злочини під впливом негативного збігу обставин, але в цілому характеризується позитивно і здатна виправитися під час іспитового строку. Вчинення такою особою злочину відбувається під впливом зовнішніх обставин. Однак під час іспитового строку така особа намагається виправдати надану їй довіру державою, і, отже, здатна виправитися під час іспитового строку, виконавши всі умови випробування;

3) особа, яка вчинила злочин вперше, але її поведінка до вчинення злочину характеризується в цілому позитивно, водночас мають місце деякі нестійкі прояви антисуспільної спрямованості. Наявність деяких антисуспільних установок у свідомості такої особи викликає певні сумніви щодо можливості її виправлення, але в багатьох випадках таке виправлення стає можливим;

4) особи, які вчинили будь-які злочини і їхня поведінка саме під час іспитового строку характеризується стійкою антисоціальною спрямованістю. Така поведінка стає можливою завдяки наявності саме стійкої антисоціальної спрямованості у свідомості особи і звільнення від відбування покарання для

такої особи є засобом уникнення від реального відбування призначеного покарання.

Така класифікація має важливе значення для цілеспрямованої ресоціалізації засуджених на рівні знання їхніх психологічних особливостей і з урахуванням зовнішнього впливу їхнього оточення. Саме тому, на нашу думку, для правильного вирішення питання про вибір міри покарання необхідно в найкоротший термін у повному обсязі з'ясувати всі дані про особистість підлітка, вишукати можливість його перевиховання без ізоляції від суспільства. Для цього і існує в кримінальному праві України інститут звільнення від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх.